

Sygn. akt III Cz 577/16

III Cz 586/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędziowie SO Gabriela Sobczyk (spr.)

SR(del.) Maryla Majewska- Lewandowska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela Skarbu Państwa – Ministerstwa Finansów w W.

przeciwko dłużnikowi B. F. (F.)

o świadczenie pieniężne

w przedmiocie skargi dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. S. K. w sprawie o sygn. akt Km 14850/13 w zakresie wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego ustalonych postanowieniem z 30 września 2014 roku

oraz wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej ustalonej postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Raciborzu S. K. z 30 września 2014 roku w sprawie o sygn. akt Km 14850/13

na skutek zażalenia dłużnika

na postanowienie Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 15 stycznia 2016 r., sygn. akt I Co 1222/15

postanawia:

- 1) sprostować w zaskarżonym postanowieniu datę roczną rozpoznania sprawy i wydania zaskarżonego postanowienia na „2016r.”;
- 2) uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i umorzyć postępowanie w przedmiocie wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej,
- 3) oddalić zażalenie w pozostałej części.

SSR(del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 15 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy w Raciborzu oddalił skargę dłużnika (pkt 1) oraz oddalił jego wniosek o obniżenie opłaty egzekucyjnej (pkt 2).

W uzasadnieniu wskazał, że tytuł wykonawczy został wystawiony przez wierzyciela Skarb Państwa - Ministra Finansów, a dłużnik nie wykazał, że orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony

wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. Takiej okoliczności zaprzeczył także komornik, który nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym na podstawie art. 804 k.p.c. Komornik od wyegzekwowanej przez niego należności pobrał opłatę egzekucyjną w wysokości zgodnej z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wysokości. Natomiast wobec wniosku wierzyciela o umorzenie egzekucji komornik miał podstawę do ustalenia dalszej opłaty w oparciu art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wysokości 8467,63 zł jako 5 % z wartości pozostałego do wyegzekwowania świadczenia na 30 września 2014 roku (na chwilę umorzenia postępowania). wskazał, że na ten dzień do wyegzekwowania pozostawała kwota 169 347,42 zł, w tym należność główna 119603,10zł, odsetki do 29 listopada 2013r. w kwocie 44623,43 zł i dalsze odsetki w kwocie 5120,89 zł za okres od 29 listopada 2013r. do 30 września 2014r.

W tym zakresie z powołanych przyczyn Sąd Rejonowy oddalił skargę, opierając się na orzeczenia na art. 767 k.p.c. oraz art. 43 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w związku z art. 49 ust. 1, 2 i 2a tej ustawy.

W zakresie wniosku dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej Sąd Rejonowy zastosował przepisy art. 49 ust. 7 - 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wskazując, że komornik w sprawie dokonał licznych czynności egzekucyjnych, prowadził przeciwko dłużnikowi 74 postępowania, jego nakład pracy nie może być uznany za nieznaczny, a brak było podstaw do obniżenia opłaty w oparciu o sytuację majątkową i osobistą dłużnika, albowiem dłużnik wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej nie uzasadniał innymi argumentami.

Zażalenie na to postanowienie złożył dłużnik, zaskarżając je w całości i zarzucając mu: naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez absolutnie dowolną ocenę treści tytułu wykonawczego i przyczyny ograniczenia żądania wierzyciela pierwotnego; art. 386 § 1 ust. 6 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie oceny prawnej i wskazań co do dalszego postępowania wyrażonych przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w uzasadnieniu postanowienia z 23 czerwca 2015 roku; art. 49 ust. 2a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w związku z art. 825 ust. 5 k.p.c. poprzez ustalenie wynagrodzenia komornika ponad dopuszczalną wysokość. Przy tak postawionych zarzutach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i ustalenie opłaty egzekucyjnej zgodnie z tym co napisano w skardze. Jednocześnie cofnął wniosek obniżenie opłaty egzekucyjnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że wycofanie wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej spowodowało konieczność uchylecia orzeczenia w tym zakresie i umorzenia postępowania.

Odnosząc się zaś do zasadniczych zarzutów zażalenia trzeba zaznaczyć, że postanowieniem z 23 czerwca 2015 roku (sygn. akty III Cz 418/15 i III Cz 680/15) Sąd Okręgowy w Gliwicach uchylił poprzednie postanowienie Sądu Rejonowego w Raciborzu z 3 lutego 2015 roku (sygn. akt I Co 1378/14) i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Sąd Okręgowy wskazał wówczas, że Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę zbada wartość roszczenia pozostałego do wyegzekwowania, a przy orzekaniu uwzględni brzmienie przepisów art. 43 i 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Ustali nadto, czy w okolicznościach sprawy nie zaistniały podstawy do zastosowania regulacji art. 49 ust.2a cytowanej ustawy. W tym zakresie zwrócić winien się do komornika o przedstawienie szczegółowych wyjaśnień dotyczących wskazanych kwestii a następnie winien ocenić materiał dowodowy.

W ocenie Sądu Okręgowego zalecenia zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego zostały przez Sąd Rejonowy zrealizowane, a zatem niezasadny jest zarzut zażalenia odnoszący się do naruszenia art. 386§6kpc w zw. z art. 13§2kpc.

Odnosząc się do oceny zaskarżonego rozstrzygnięcia wskazać należało, że zgodnie z treścią art. 43 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 790 – zwana dalej „u.k.s.e.”) za prowadzenie egzekucji i inne czynności wymienione w ustawie komornik pobiera opłaty egzekucyjne. Z kolei zgodnie z art. 49 ust. 1 u.k.s.e. w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15 % wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższą niż 1/10 i nie wyższą niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w przypadku wyegzekwowania

świadczenia wskutek skierowania egzekucji do wierzytelności z rachunku bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ubezpieczenia społecznego jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku aktywizacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Opłata w wysokości 5 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania jest przewidziana na mocy art. 49 ust. 2 u.k.s.e. - [nawet przed zmianą mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. poz. 1513)] - w przypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 k.p.c. - również i w tym przypadku opłata nie może być niższa niż 1/10 i nie wyższa niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (po zmianie mocą ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji – nie niższa niż 1/20).

Warto wskazać, że nawet w przypadku połączenia kilku spraw egzekucyjnych, wszczętych przez tego samego wierzyciela przeciwko temu samemu dłużnikowi, na podstawie różnych tytułów wykonawczych, komornik pobiera opłatę egzekucyjną w każdej połączonej sprawie oddzielnie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 13 maja 2015 roku, sygn. akt III CZP 14/15). W rozpoznawanej sprawie komornik prowadził egzekucję na podstawie jednego tytułu wystawionego przez Ministerstwo Finansów na kwotę należności głównej przekraczającą 119 603 zł.

Wskazać również należy, że w wyroku z 26 lutego 2013 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, w stanie prawnym obowiązującym od 28 grudnia 2007 roku do 16 czerwca 2010 roku, w jakim w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela nie dopuszcza możliwości obniżenia opłaty stosunkowej, w zależności od nakładu pracy komornika, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (sygn. akt SK 12/11; Dz. U. z 2013 roku, po. 350). Chybione jest zatem powoływanie się dłużnika na niekonstytucyjność tego przepisu, gdyż sam wyrok Trybunału wskazuje na okres niekonstytucyjności, a nadto obecnie jest możliwe obniżenie opłaty egzekucyjnej w zależności od nakładu pracy komornika (por. art. 49 ust. 7 u.k.s.e.).

Zgodnie z art. 49 ust.2a ustawy o komornikach i egzekucji, przepisu ust. 2 nie stosuje się jeżeli dłużnik wykaże, że orzeczenie na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Treść tytułu wykonawczego, który został przedłożony przez wierzyciela w odpisie z 13 stycznia 2011 roku w żaden sposób nie wskazuje, na to, aby był on w jakimkolwiek zakresie uchylony lub zmieniony w taki sposób, że nie nadaje się do wykonania, bądź by utracił moc lub został pozbawiony wykonalności z innych przyczyn niż zaspokojenie wierzyciela (por. art. 49 ust. 2a u.k.s.e.). Wskazać należy, że obowiązek wykazania okoliczności objętej art. 49 ust.2a spoczywa na dłużniku, co wynika wprost z treści art.49 ust.2a w/w ustawy.

Podkreślić należy, że przesłanki wynikające w tego przepisu odnoszą się do samego tytułu wykonawczego, a nie do materialnych kwestii dotyczących dochodzonej należności.

Pozostaje to w zgodności z art. 804 kpc, nie pozwalającym w postępowaniu egzekucyjnym badać zasadności należności objętej tytułem wykonawczym.

Złożone przez dłużnika pisma odnoszą się zaś do zawartej przez niego z wierzycielem ugody, polegającej na zapłacie kwoty 50 827,57 EUR na zaspokojenie należności objętej 10 tytułami wykonawczymi wystawionymi na znacznie wyższą kwotę. Ze złożonych pism w żaden sposób wywodzona okoliczność nie jest odnoszona do tego konkretnie tytułu, którego dotyczy niniejsze postępowanie, a nadto nie odnosi się do mocy tytułu wykonawczego nr (...).

W tych okolicznościach, skoro dłużnik nie wykazał, że wskazany tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności, zastosowanie art. 49 ust.2a w niniejszej sprawie nie było możliwe.

Dłużnik do skargi dołączył pismo Ministerstwa Finansów z 21 listopada 2011 roku, z którego wynika, że tytuły wykonawcze numer (...) z 13 stycznia 2011 roku realizowane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. zostały wystawione na podstawie wniosku o pomoc w egzekucji należności pieniężnych objętych niemieckim tytułem egzekucyjnym o numerze (...) z 25 sierpnia 2009 roku /k. 9 akt/. Tytuł wykonawczy realizowany w sprawie Km 14850/13 dotyczy więc części należności z pierwotnego tytułu wykonawczego wystawionego przez organ niemiecki. W piśmie z 21 listopada 2011 roku Minister Finansów powoływał się na pierwotny tytuł wykonawczy i wydane przez niego tytuły wykonawcze dotyczące tego tytułu pierwotnego, jednocześnie wniosek Izby Skarbowej w P. z 26 września 2014 roku wyraźnie wskazuje, że wycofany zostaje wniosek o egzekucję z uwagi na umorzenie pozostałych należności podatkowych w wyniku porozumienia zawartego pomiędzy zobowiązanym a urzędem skarbowym, co stanowi podstawę do zaprzestania prowadzenia postępowania egzekucyjnego (k. 85 akt egzekucyjnych). Ta informacja dotyczy dziesięciu tytułów wykonawczych wystawionych 13 stycznia 2011 roku o numerach (...).

Należy z tego wyciągnąć wniosek, że uregulowanie należności w wysokości ponad 50 827,57 EUR przez dłużnika i wycofanie wniosku egzekucyjnego spowodowało konieczność zaprzestania prowadzenia postępowania egzekucyjnego w oparciu o wystawiony tytuł wykonawczy. Żaden dalej idący wniosek z tego pisma nie wynika.

Kwota uregulowana na rzecz organu niemieckiego jest niższa niż łączne zobowiązanie wynikające z tytułów wykonawczych i jak już wskazano, nie została w złożonych przez dłużnika pismach odniesiona do tego konkretnego tytułu wykonawczego, który był badany w niniejszej sprawie. To dłużnika obciąża ciężar wykazania okoliczności (art. 6 k.c.), na których opiera swe stanowisko procesowe, a temu nie sprostał.

Trzeba też podkreślić, że zgodnie z art. 66za § 3 ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1015) wierzycielem jest Minister Finansów w przypadku zgłoszenia wniosku o egzekucję przez obce państwo. Regulacja ta dotyczy rozpoznawanej sprawy, gdyż na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z 11 października 2013 roku o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. poz. 1289 ze zm.) do wniosków państwa obcego o udzielenie pomocy wniesionych przed 1 stycznia 2012 roku i niezrealizowanych do 21 listopada 2013 roku stosuje się przepisy dotychczasowe (działu I rozdziału 7 ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Jednocześnie art. 66zk § 2 ustawy z 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji wskazuje, że jeżeli wniosek o dochodzenie należności stanie się bezprzedmiotowy ze względu na ich zapłatę, umorzenie lub z innego powodu informacja o tym od obcego państwa stanowi podstawę do zaprzestania działań prowadzonych przez organ egzekucyjny.

Dołączone przez dłużnika w toku postępowania zażaleniowego pismo(k. 109) w żaden sposób nie mogły zmienić oceny okoliczności sprawy, gdyż nie wynika z nich, czy i w jakiej części tytuł wykonawczy, egzekwowany w sprawie KM 14850/13 przez komornika, został umorzony. Z punktu widzenia brzmienia art. 49 ust.2a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, istnieje zasadnicza różnica pomiędzy wycofaniem wniosku egzekucyjnego a pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego. Przepis art. 49 ust.2a winien być traktowany jako wyjątek, a zatem nie może być wykładany rozszerzająco.

Sąd Rejonowy w ustalonym stanie faktycznym prawidłowo ocenił okoliczności sprawy, odnosząc się też do pisma komornika wystosowanego do Sądu Rejonowego na jego żądanie, stosownie do zaleceń Sądu Okręgowego w poprzednio wydanym w sprawie postanowieniu.

W piśmie tym komornik wskazał, że nie posiada dokumentów i informacji, z których wynikałoby, że orzeczenie na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela. W piśmie tym komornik także wskazał, że nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, a wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego i dlatego na podstawie art. 825 § 1 k.p.c. umorzył to postępowanie.

Z opisanych powodów zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w części w jakiej dotyczyło oddalenia skargi uznać należało za prawidłowe, nie został przy wydawaniu zaskarżonego postanowienia naruszony art. 49 ust.2 a ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Jednocześnie ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się w granicach określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy oceniając materiał sprawy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233§1kpc w zw. z art. 13§2kpc Tym samym zarzut naruszenia tego przepisu nie zasługiwał na uwzględnienie.

Nadmienić należy, że w sprawie nie mógł mieć zastosowania art. 825 pkt 5 kpc, obecnie już nie obowiązujący(od 10 stycznia 2015r.), który odnosił się do tytułów wykonawczych wymienionych w art. 1153¹kpc , a taki tytuł nie był podstawą prowadzenia egzekucji w sprawie Km 14850/13.

Z tych powodów w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Podstawą uchylenia zaskarżonego postanowienia w zakresie punktu 2 i umorzenia postępowania w przedmiocie wniosku dłużnika o obniżenie opłaty był art. 386 § 3 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., na skutek wycofania w zażaleniu wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej wydanie orzeczenia w kwestii tego wniosku stało się zbędne.

Jednocześnie na podstawie art. 350§3kpc w zw. z art. 391§1 kpc i art. 361 kpc oraz 13§2kpc orzeczono o sprostowaniu zaskarżonego postanowienia w zakresie daty rocznej rozpoznania sprawy i wydania postanowienia, oczywistą omyłką było bowiem wpisanie w nim w dacie roku 2015 zamiast prawidłowo roku 2016r.

SSR(del.) Maryla Majewska- Lewandowska SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk